

An abstract artwork featuring a vibrant yellow background. Two large, organic, greyish-white shapes, resembling torn paper or stone, are positioned on the left and top right. The shapes have irregular, hand-drawn edges. The text is printed in a clean, sans-serif font in the upper left and lower left areas.

BEETHOVEN ACADEMIE . CAEYERS . GRIMAUD
MOZART

DESINGEL ZONDAG 28 MAART 99
MOZART PIANOCONCERTI

SEIZOEN 98-99 . MOZART PIANOCONCERTI

Stefan Vladar

Christopher Hogwood . Beethoven Academie
pianoconcerti 21 in C (KV467), 24 in c (KV491)
zondag 7 februari 99

Till Fellner

Christopher Hogwood . Beethoven Academie
pianoconcerti 22 in Es (KV482), 25 in C (KV503)
woensdag 10 maart 99

Hélène Grimaud

Jan Caeyers . Beethoven Academie
pianoconcerti 19 in F (KV459), 23 in A (KV488)
zondag 28 maart 99

inleiding **Sylvia Broeckaert** . 19.15 uur . Foyer

begin concert **20.00 uur**

pauze **omstreeks 20.55 uur**

einde concert **omstreeks 21.45 uur**

teksten programmaboekje **Sylvia Broeckaert**

coördinatie programmaboekje **deSingel**

druk programmaboekje **Tegendruk**

Beethoven Academie

Hélène Grimaud piano

Jan Caeyers muzikale leiding

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Symfonie nr 29 in A, KV201 23'

Allegro moderato

Andante

Menuetto

Allegro con spirito

Pianoconcerto nr 19 in F, KV459 24'

Allegro

Allegretto

Allegro assai

pauze

Pianoconcerto nr 23 in A, KV488 22'

Allegro

Adagio

Allegro assai

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Symfonie nr 29 in A, KV201

Allegro moderato

Andante

Menuetto

Allegro con spirito

In het kader van het hele symfonische oeuvre van Mozart is de symfonie nr 29 een werk waarin de componist tot volle maturiteit kwam en toch was Mozart toen amper de kinderschoenen ontgroeid.

In 1774 was hij achttien jaar oud en had al een heel muzikaal leven achter de rug. Een uitgebreid oeuvre stond op zijn naam dat naast symfonieën ook kamermuziekwerken omvatte, opera's, liederen en religieuze muziek. Tijdens zijn talrijke buitenlandse reizen naar onder meer Engeland, Frankrijk en Italië, bezocht hij de belangrijkste Europese muziekcentra en kwam zo in aanraking met de klaviersonates en opera's van Johann Christian Bach, de contrapuntlessen van Padre Martini of de opera seria van Johann Adolf Hasse.

Vanaf 1771 werkt Mozart in dienst van de nieuwe aartsbisschop Colloredo in Salzburg, een lastige werkgever die van de jonge musicus heel wat meer honkvastheid eiste dan zijn voorganger. Die periode in Salzburg (1771-1777) was op muzikaal gebied een tijd van consolidatie en exploratie. Mozart legde zich toen vooral toe op het schrijven van symfonieën. De symfonie als genre was soepel genoeg om experimenten toe te laten en aan het hof van Salzburg had men voortdurend nieuwe feestelijke of ceremoniële muziek nodig. Een vijftiental symfonieën kwam toen tot stand waarin Mozart zeer diverse toon-

aarden gebruikte die elk een andere impact hadden op de bezetting, de melodievoering, ritmische figuren en akkoordopeenvolgingen.

Een grote rijpheid en ernst spreekt uit de symfonieën die Mozart componeerde in 1773-74 : nr 24 in D, nr 25 in g en nr 29 in A ontstonden na een verblijf in de muziekstad Wenen. Mozart verdiepte er zich in de symfonieën en vroege strijkkwartetten van Jozef Haydn en kwam zo tot nieuwe muzikale inzichten.

Het is dan ook niet toevallig dat hij de textuur van zijn symfonie nr 29 doorspekte met imitatietechnieken à la Haydn. Het eerste deel (*allegro moderato*) opent met een karakteristiek thema gebaseerd op een octaafsprong. Dit thema wordt eerst voorgesteld met een eenvoudige begeleiding, dan in een tweestemmig canon en later (in de coda) in vier stemmen. Het *andante* is één en al tedere lyriek met gedempte strijkers en de blazers zachtjes op de achtergrond. Het menuet brengt plots stevige, ritmische accenten in vinnige gepunteerde ritmen. De onrust in het afsluitende *allegro con spirito* wordt op de spits gedreven door de tremolando-strijkers en een snelle 6/8 maat.

Pianoconcerto nr 19 in F, KV459

Allegro

Allegretto

Allegro assai

De twee pianoconcerto's nr 19 en nr 23 ontstonden in een latere fase van Mozart's carrière. In mei 1781 verliet hij het hof van de aartsbisschop van Salzburg en vestigde zich als onafhankelijk kunstenaar in Wenen. Voor een pianovirtuoos als Mozart was het niet moeilijk zich in het centrum van de belangstelling te werken. Al snel was hij een veel gevraagd solist in de aristocratische kringen, en de intekenconcerten die hij zelf organiseerde trokken veel publiek. De jaren 1782-1786 waren ongetwijfeld het hoogtepunt van zijn muzikale loopbaan. In die tijd kwamen zo maar even vijftien pianoconcerto's tot stand, composities die Mozart vooral schreef in functie van zijn eigen drukke concertactiviteiten.

Het pianoconcerto nr 19 schreef Mozart op het einde van het voorspoedig jaar 1784. Hij had een gelukkig huwelijk (met Constanze Weber) en kreeg net een zoon, hij oogstte veel professionele roem en stond op het punt toe te treden tot een vrijmetselaarsloge. Dit concerto is dan ook doordrongen van levensvreugde wat dan weer niet betekent dat het licht op de hand zou zijn. Uit de complexe polyfonie in de finale of de virtuoze schrijfwijze in de pianopartij, blijkt met hoeveel toewijding Mozart aan dit concerto heeft gewerkt. De orkestrale bezetting is beperkt gehouden zonder toevoeging van trompetten en pauken. Het karakter van het eerste deel (allegro) wordt

grotendeels bepaald door een huppelend ritme. Het middendeel (allegretto) in een wiegende 6/8 is minder langzaam dan een adagio of andante en zorgt voor continuïteit in de blijmoedige uitdrukking. Heel wat auteurs hebben in deze bladzijden een voorbereiding gezien van de aria van Suzanna Deh vieni uit *Le nozze di Figaro*.

Het slotdeel (allegro vivace) is pas echt uitbundig met een rondothema dat weggelopen lijkt uit een opera buffa en op ingenieuze wijze contrapuntisch verwerkt wordt.

Wolfgang Amadeus Mozart © Barbara Krafft

Pianoconcerto nr 23 in A, KV488

Allegro

Adagio

Allegro assai

In de lente van 1786 ontstond het pianoconcerto nr 23. Mozart voltooide toen zijn opera buffa *Le nozze di Figaro*. In dit vocale meesterwerk valt op hoe de orkestrale schrijfwijze van Mozart een nieuwe richting uitging: De klarinet kreeg er een nieuwe belangrijke rol toegewezen. De aria *Porgi amor* van de gravin bijvoorbeeld kreeg een obligate partij voor de klarinet. De plotse fascinatie van Mozart voor de klarinet hield waarschijnlijk verband met de komst in 1782 van de gebroeders Stadler in het Keizerlijk hoforkest van Wenen. Ook de pianoconcerti nr 22 en nr 23 vertonen voor het eerst de integratie van twee klarinetten. Die heel aparte instrumentale klankkleur bepaalt voor een deel het licht melancholische karakter van het eerste deel van het pianoconcerto nr 23. In 1948 vergeleek auteur C.M. Girdlestone dit deel met de lichtinval op een dag in maart ... "wanneer een bleek zonnetje met weinig overtuiging te voorschijn komt, tussen de regenbuien door". Dit eerste deel bevat een uitgeschreven cadenza van de hand van Mozart. Het adagio staat in de - voor Mozart - uitzonderlijke toonaard van fis klein en is ook door het langzame tempo bijzonder aangrijpend. Het afsluitende allegro assai keert terug naar de blijde hoofdtoonaard A groot. Dit slotdeel (een rondo-sonatevorm) laat de luisteraar verbluft achter door zijn veelheid aan ideeën en verrassende wendingen.

Hélène Grimaud

Hélène Grimaud begon haar muzikale studies aan het conservatorium van haar geboortestad Aix-en-Provence, waarna ze in Marseille ging studeren bij Pierre Barbizet. Op dertienjarige leeftijd wordt zij toegelaten tot het Hoger Muziekconservatorium van Parijs en in 1985 behaalt zij een eerste prijs in de klas van Jacques Rouvier. In datzelfde jaar wordt zij unaniem aangeduid voor een vervolmakingscyclus en werkt zij samen met Gyorgy Sandor en Leon Fleischer. Bij een ontmoeting met Jorge Bolet laat deze zich ontvallen: "Het is lang, zeer lang, geleden dat ik iemand ontmoet heb met een dergelijke muzikale kwaliteit en gevoeligheid." Beslissende momenten in haar carrière zijn een uitnodiging in 1986 van het Festival d'Aix-en-Provence en in 1987 van MIDEM in Cannes, het Festival de la Roque d'Anthéron, een eerste recital in Tokyo en haar ontmoeting met Daniel Barenboim die haar engageert voor het Orchestre de Paris in 1988. Hélène Grimaud gaf recitals in alle grote steden van Japan en Europa, en ook in Canada en de Verenigde Staten. Zij speelde als soliste bij verschillende prestigieuze formaties: Orchestre de Paris, Boston Symphony, Cleveland Orchestra, Los Angeles Philharmonic, San Francisco Symphony, Montreal Symphony, Israel Philharmonic, London Symphony, Royal Philharmonic Orchestra, Chamber Orchestra of Europe, Philharmonique de Berlin, Bamberger Symphoniker, Gustav Mahler Jugendorchester, Orchester des Bayerischen Rundfunks en Staatsopernorchester de Munich, Berliner Staatskapelle, Gewandhausorchester Leipzig, Oslo Philharmonic, Göteborg Symphony, Tonhalle Zurich, NHK Symphony, Philharmonisch Orkest van Sint-Petersburg, onder leiding van Claudio Abbado, Semyon Bychkov, James Conlon, Myung-Whun Chung, Andrew Davis, Charles Dutoit, Lawrence Foster, Theodor Guschlbauer, Christopher Hogwood, Marek Janowski, Neeme Jarvi, Jesus Lopez-Cobos, Michel Plasson, Kurt Sanderling, Jukka-Pekka Saraste, Wolfgang Sawallisch, Yuri Temirkanov, David Zinman. Op het terrein van de kamermuziek speelde zij samen met partners als Martha Argerich, Gérard Caussé, Gidon Kremer, Shlomo Mintz, Gil Shaham, Paul Meyer, Truls Mork, en het Hagen Quartet. Haar eerste cd nam Hélène Grimaud op vijftienjarige leeftijd op voor Denon met een recital gewijd aan Rachmaninov

(Grote Prijs van de Académie du Disque). Er volgden opnames met werken van Chopin, Liszt, Schumann en Brahms, en ook Rachmaninov en Ravel met het Royal Philharmonic Orchestra en Jesus Lopez-Cobos. In exclusiviteit voor Erato zijn er opnames van Strauss en Schumann met het Deutsches Symphonieorkest en David Zinman en de opussen 116 tot 119 van Brahms (Diapason d'Or). Recent verschenen: Gershwin en Ravel met het Baltimore Symphony en David Zinman, het concerto nr 1 van Brahms met de Staatskapelle van Berlijn en Kurt Sanderling.

Jan Caeyers

Jan Caeyers is sedert 1993 artistiek directeur van de Beethoven Academie. Voordien leidde hij het Nieuw Belgisch Kamerorkest. Samen met bekende solisten als Joshua Bell, Julia Hamari, Edda Moser, Jean-Pierre Rampal, Christian Zacharias en Thomas Zehetmair bracht hij concerten in Vlaanderen, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje. Daarnaast werd Jan Caeyers als gastdirigent uitgenodigd om de Bamberger Symphoniker, het Rundfunkorchester Berlin, de Stuttgarter Philharmoniker, het Orchestra della Toscana in Firenze en het Tsjechisch Philharmonisch Orkest in Brno te leiden. In juni dirigeert hij het jaarlijks Strauss openluchtconcert met het Radio Symphonic Orkest van Berlijn. Zijn Amerikaans debuut in Colorado in 1991 was een groot succes en leidde tot een nieuwe invitatie in juli 1996. Sedert 1994 is Jan Caeyers assistent van Claudio Abbado bij het Gustav Mahler Jugendorchester in Wenen. In het kader van deze opdracht deed Jan Caeyers de instudering van belangrijke orkestwerken zoals Stele van György Kurtág, een werk dat nadien met de Berliner Philharmoniker onder leiding van Claudio Abbado in première ging. Daarnaast werkte Jan Caeyers reeds enkele malen voor Bernard Haitink en assisteerde hij in de zomer 1997 Pierre Boulez. In april 1996 dirigeerde Jan Caeyers voor het eerst het Gustav Mahler Jugendorchester tijdens concerten in Oostenrijk (o.a. het openingsconcert van de Week der Romantische Muziek in Grafenegg). In december 1996 dirigeerde hij het Gustav Mahler Jugendorchester tijdens een tournee doorheen Italië en Duitsland.

Beethoven Academie

De Beethoven Academie werd opgericht in september 1993 en stelde zich tot doel om het artistieke concept van het Nieuw Belgisch Kamerorkest verder uit te werken: een zo authentiek mogelijke weergave van de laatklassieke en vroegromantische muziek te realiseren bij middel van een orkestbezetting die gebaseerd is op diegene waarmee de derde symfonie van Beethoven gecreëerd werd. Daarenboven bouwt de Beethoven Academie ruim plaats in voor de twintigste-eeuwse muziek: zij wil vooral de klassiekers uit dit repertoire brengen alsook aandacht besteden aan nieuw werk. Zo hebben belangrijke componisten (Pousseur, Van Hove, Henderickx en Brewaeys) reeds compositieopdrachten van de Beethoven Academie ontvangen. Naast de artistiek directeur Jan Caeyers en de 'Associate Director' Christopher Hogwood (vanaf 1998) wordt de Beethoven Academie geleid door dirigenten die gespecialiseerd zijn in een bepaald repertoire: Philippe Herreweghe en Harry Christophers voor de klassieke muziek, Peter Eötvös, Lukas Vis, Reinbert de Leeuw en Peter Rundel voor de hedendaagse muziek. Ook jonge Vlamingen krijgen de gelegenheid om met het orkest te werken. Met de steun van de Vlaamse Gemeenschap en enkele belangrijke sponsors is de Beethoven Academie uitgegroeid tot een belangrijke en vernieuwende factor in het Vlaamse en Europese orkestlandschap.

Beethoven Academie

concertmeester

Gudrun Vercampt

viool 1

Sophie Causanchi
Karel Ingelaere
Hanna Drzewiecka
Stefan Willems
Katrien De Bièvre
Veronique Gillis

viool 2

Peter De Spiegelaere
Veerle Sciffer
Hans Cammaert
Christina Constantinescu
Sophia Pevenage
Octavian Florica
Tania Mestdagh

altviool

Marc Tooten
Mario Palacios
Liesbeth De Lombard
Tine Janssens
Griet François

cello

Geert De Bièvre
Steven Caeyers
Anthony Gröger
Hans Vandaele

contrabas

Lode Leire
Conrad Van Alphen
Christian Van der Borcht

fluit

Sabine Warnier

hobo

Jan Maebe
Lode Catrysse

klarinet

Geert Baeckelandt
Karel Plessers

fagot

Marije Van den Ende
Peter van Cleemput

hoorn

Rik Vercruysse
Fred Molenaar

Suburban Options

Fotografie en verstedelijking

tentoonstelling van 2 april tot 30 mei 99 . open van di
tot en met zo van 14 uur tot 18 uur . toegang gratis
De tentoonstelling wordt geopend op 1 april om 20 uur
Lezing door Dirk Lauwaert

Vinex-locatie Meerhoven bij Eindhoven © Korrie Besems

Rondleiding in de tentoonstelling op zaterdag 24 april 99 en
op zaterdag 22 mei 99 . telkens om 15 uur . kaarten 150 F
rondleiding voor groepen van maximum 20 personen kan u
aanvragen op een datum naar keuze . groeps prijs 2300 F
inlichtingen en reservatie: bespreekbureau deSingel 03/248.28.28

deSingel wordt betaald door de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van de Provincie en
de stad Antwerpen.

deSingel

hoofdingang en bespreekbureau

Desguinlei 25 . 2018 Antwerpen

tel. 03/248.28.28 . fax 03/248.28.00 . www.desingel.be

openingsuren ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie

Jan Van Rijswijcklaan 155 . 2018 Antwerpen

tel. 03/244.19.20 . fax 03/244.19.59 . info@desingel.be